

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU

**PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA
W ZAWODZIE RĘKODZIELNIK WYROBÓW
WŁÓKIENNICZYCH**

SYMBOL CYFROWY 743 [04]

Akceptuję:

Zatwierdzam:

Minister Gospodarki i Pracy

Minister Edukacji Narodowej i Sportu

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO – ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) rozróżniać rodzaje i opisywać budowę, cechy i właściwości liniowych i płaskich wyrobów włókienniczych;
- 2) rozpoznawać płaskie wyroby włókiennicze oraz określać ich przeznaczenie użytkowe;
- 3) rozpoznawać i organoleptycznie oceniać podstawowe cechy nitek oraz stan jakości nawinięcia nawojów osnowowych, wątkowych i motków stosowanych do wytwarzania wyrobów włókienniczych;
- 4) przechowywać surowce w odpowiednich warunkach;
- 5) określać wpływ właściwości surowców na przebieg procesu technologicznego i właściwości gotowych wyrobów;
- 6) wykonywać i odczytywać proste rysunki techniczne;
- 7) wykonywać rysunki zasadniczych splotów tkackich i dziewiarskich oraz ważniejszych pochodnych splotów zasadniczych;
- 8) wykorzystywać różne techniki rysunkowe i malarskie oraz stosować zasady kompozycji i doboru kolorów w pracach projektowych;
- 9) sporządzać technologiczne projekty płaskich wyrobów włókienniczych;
- 10) korzystać z technik komputerowych w pracy zawodowej;
- 11) przygotowywać nawoje osnowowe, wątkowe, motki oraz inne nawoje nitek lub przybory pomocnicze, konieczne do wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych sposobem rękodzielniczym;
- 12) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 13) wykonywać prace przygotowawcze do ręcznego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 14) przygotowywać do tkania krosna ręczne z urządzeniem nicielnicowym lub urządzeniem żakardowym;
- 15) wykonywać tkaniny na krosnach ręcznych, zdejmować z krosien sztuki i je oznaczać;
- 16) wykonywać i wykańczać tkaniny dekoracyjne;

- 17) przygotowywać do pracy i obsługiwać maszyny dziewiarskie ręcznie sterowane;
- 18) wykonywać poszczególne elementy wyrobu dziewiarskiego;
- 19) likwidować zrywy nitek, wymieniać odwinięte nawoje, zdejmować wykonane elementy wyrobu, zszywać elementy wyrobu, wszywać taśmy i naszywać aplikacje, wykonywać dziurki, przyszywać guziki;
- 20) wykańczać wyroby dziewiarskie: obcinać końce nitek i pęczki wystających włókien, parować, prasować, usuwać błędy wyrobu;
- 21) wykonywać ręczne barwienie, renowację i konserwację wyrobów włókienniczych;
- 22) stosować proste techniki koronkarskie do wykonania płaskiego wyrobu włókienniczego według określonego projektu;
- 23) oceniać walory estetyczne wyrobów włókienniczych;
- 24) sortować odpady powstałe podczas wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych oraz przechowywać gotowe wyroby;
- 25) czyścić narzędzia i maszyny, porządkować stanowisko pracy, wykonywać proste czynności konserwacyjne urządzeń, maszyn;
- 26) przestrzegać instrukcji obsługi urządzeń i maszyn, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej;
- 27) posługiwać się podstawowym sprzętem przeciwpożarowym;
- 28) wykonywać proste obliczenia produkcyjne, rozliczać wytworzone wyroby i je ewidencjonować;
- 29) rozróżniać podstawowe kategorie ekonomiczne i najważniejsze przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej;
- 30) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej;
- 31) charakteryzować zasady prowadzenia marketingu i stosować w praktyce proste formy działań marketingowych;
- 32) interpretować i stosować przepisy Kodeksu pracy, dotyczące praw i obowiązków pracownika;
- 33) oceniać własne możliwości zawodowe oraz prezentować w odpowiedni sposób umiejętności zawodowe podczas poszukiwania pracy;
- 34) korzystać z literatury zawodowej oraz innych źródeł informacji.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) dostateczna sprawność ruchowa kończyn dolnych i górnych;
- 2) dostateczna ostrość wzroku;
- 3) dostateczny poziom spostrzegawczości;
- 4) dostateczny stopień koordynacji wzrokowo-ruchowej;
- 5) wrażliwość estetyczna.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie rękodzielnik wyrobów włókienniczych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) samodzielnego obsługiwanie urządzeń i maszyn do ręcznego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 2) wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych o prostych parametrach budowy;
- 3) wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych o specjalnym przeznaczeniu dekoracyjnym.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie rękodzielnik wyrobów włókienniczych może podejmować pracę w:

- 1) zakładach rzemieślniczych;
- 2) zakładach pracy chronionej;
- 3) pracowniach muzealnych i konserwatorskich tkanin;
- 4) pracowniach artystów plastyków.

Może także samodzielnie prowadzić działalność gospodarczą.

4. Zawód rękodzielnik wyrobów włókienniczych jest zawodem szerokoprofilowym, umożliwiającym specjalizację pod koniec okresu kształcenia. Szkoła określa specjalizację, biorąc pod uwagę potrzeby regionalnego rynku pracy i zainteresowania uczniów. Tematyka specjalizacji może dotyczyć: tkactwa, tkactwa dekoracyjnego, dziewiarstwa, koronkarstwa.

5. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie rękodzielnik wyrobów włókienniczych powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne, w tym pracownie przedmiotowe:

- 1) rysunku zawodowego;

- 2) technologii;
- 3) multimedialną;
- 4) komputerową;
- 5) warsztaty szkolne.

Pracownia rysunku zawodowego powinna być wyposażona w :

- 1) stanowiska kreślarskie;
- 2) komplety przyborów kreślarskich;
- 3) ekspozycje rysunków;
- 4) modele rzutni;
- 5) modele brył geometrycznych;
- 6) katalogi i prospekty wyrobów;
- 7) powiększone barwne rysunki zasadniczych splotów tkackich i dziewiarskich oraz ważniejszych pochodnych splotów zasadniczych;
- 8) normy dotyczące rysunku technicznego;
- 9) dokumentacje rysunkowe;
- 10) przeźrocza, foliogramy, programy komputerowe.

Pracownia technologii powinna być wyposażona w:

- 1) telewizor (monitor), magnetowid (odtwarzacz), rzutnik do folii z ekranem, rzutnik do przeźroczy, komputer;
- 2) filmy dydaktyczne z zakresu włókiennictwa;
- 3) foliogramy, przeźrocza z technologicznymi schematami urządzeń i maszyn stosowanych do rękoźmielniczego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 4) foliogramy i przeźrocza z barwnymi rysunkami zasadniczych splotów tkackich i dziewiarskich oraz ważniejszych pochodnych splotów zasadniczych;
- 5) foliogramy i przeźrocza z rysunkami konstrukcji podstawowych dziewiarskich wyrobów odzieżowych;
- 6) tekstowe i wzrokowe środki informacyjne: normy, podręczniki, słowniki, encyklopedie, prospekty czasopism z zakresu włókiennictwa;
- 7) programy komputerowe dotyczące włókiennictwa;
- 8) katalogi surowców włókienniczych, nitek oraz płaskich wyrobów włókienniczych wykonanych sposobem rękoźmielnicznym;

- 9) katalogi barwników, wybarwień i środków pomocniczych stosowanych w włókiennictwie;
- 10) modele maszyn, urządzeń i ważniejszych technicznych środków pomocniczych stosowanych do wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych sposobem rękodzielniczym;
- 11) podstawowe części maszyn i urządzeń stosowanych do rękodzielniczego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 12) instrukcje obsługi maszyn i urządzeń stosowanych do rękodzielniczego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 13) dokumentacje technologiczne płaskich wyrobów włókienniczych wytwarzanych sposobem rękodzielniczym;
- 14) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy ochrony przeciwpożarowej;
- 15) manekiny krawieckie;
- 16) stół demonstracyjny;
- 17) regulamin pracowni.

Pracownia multimedialna powinna być wyposażona w:

- 1) magnetofony – 2 szt.;
- 2) mikrofony;
- 3) wzmacniacze;
- 4) miksery (konsole);
- 5) płytotekę;
- 6) odtwarzacz wideo lub DVD;
- 7) kamerę;
- 8) zestawy montażowe;
- 9) sprzęt dodatkowy (statywy, stojaki);
- 10) ekran;
- 11) sprzęt komputerowy;
- 12) oprogramowanie;
- 13) regulamin pracowni.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe (jedno stanowisko dla dwóch uczniów);
- 2) drukarkę w połączeniu sieciowym;

- 3) skaner stacjonarny w połączeniu sieciowym;
- 4) oprogramowanie;
- 5) regulamin pracowni.

Warsztaty szkolne powinny być wyposażone w:

- 1) regulamin warsztatów;
- 2) wykaz zadań i obowiązków uczniów na poszczególnych stanowiskach pracy;
- 3) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy ochrony przeciwpożarowej;
- 4) instrukcje obsługi maszyn i urządzeń stosowanych do rękodzielniczego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 5) urządzenia do ręcznego prania, barwienia, suszenia surowców włókienniczych, motków nitek, nawojów przewijarkowych, motkowych : kotły, wanny, mieszadła, suszarki;
- 6) urządzenia i maszyny do przewijania nitek, snucia osnów, przewlekania osnów, cewienia wątku;
- 7) krosna ręczne z urządzeniem nicielnicowym;
- 8) krosna ręczne z urządzeniem żakardowym;
- 9) szydełkarki płaskie ręcznie sterowane;
- 10) maszyny szwalnicze i pomocnicze: stębnówka płaska, stębnówka łańcuszkowa, owerlok, łączarka, guzikarka, dziurkarka;
- 11) przybory do szycia i cerowania ręcznego : igły, szydełka, druty, nożyczki;
- 12) urządzenia do ręcznego wykańczania wyrobów włókienniczych: wanny z bieżącą wodą, żelazka, deski i stoły do prasowania;
- 13) podstawowe i pomocnicze środki techniczne stosowane w technologii płaskich wyrobów włókienniczych wytwarzanych sposobem rękodzielniczym;
- 14) podstawowe narzędzia i aparaty pomiarowe stosowane we włókiennictwie;
- 15) manekiny krawieckie;
- 16) katalogi ściągów ręcznych i maszynowych;
- 17) katalogi tkanin i dzianin wykonanych sposobem rękodzielniczym;
- 18) wzorce podstawowych wyrobów dziewiarskich wykonanych sposobem rękodzielniczym;

- 19) tabele pomiarów antropometrycznych;
- 20) sprzęt przeciwpożarowy;
- 21) apteczkę wyposażoną w środki pierwszej pomocy;
- 22) magazyny: surowców, półproduktów i gotowych rękodzielniczych wyrobów włókienniczych.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają trzy bloki programowe:

- 1) plastyczny,
- 2) technologiczny,
- 3) ekonomiczno – prawny.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Plastyczny	15
Technologiczny	55
Ekonomiczno - prawny	10
Razem	80**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych (wyłącznie w formie stacjonarnej).

** Pozostałe 20% godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, w tym na specjalizację.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: PLASTYCZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) posługiwać się przyborami kreślarskimi;
- 2) wykonywać i odczytywać proste rysunki techniczne;
- 3) stosować podstawowe konstrukcje geometryczne;
- 4) rysować przedmiot w rzutach prostokątnych, aksonometrycznych i w perspektywie;
- 5) wykonywać i odczytywać przekroje rysunkowe;
- 6) umieszczać na rysunku wymiary;
- 7) rysować kształty prostych przedmiotów z zachowaniem proporcji i światłocienia;
- 8) określać rodzaj i technikę artystyczną wskazanego dzieła sztuki plastycznej;
- 9) wykonywać prace malarskie różnymi technikami na podane tematy;
- 10) stosować układy liternicze symetryczne i asymetryczne;
- 11) wykorzystywać różne techniki rysunkowe i malarskie oraz stosować zasady kompozycji i doboru kolorów;
- 12) rozpoznawać oraz wykonywać rysunki zasadniczych splotów tkackich i dziewiarskich oraz ważniejszych pochodnych splotów zasadniczych;
- 13) wykonywać rysunki splotów stosowanych do wyrobów koronkarskich;
- 14) wykonywać projekt wzoru strukturalnego dla określonego wyrobu włókienniczego;
- 15) charakteryzować kompozycje jednoraportowe i wieloraportowe w płaskich wyrobach włókienniczych;
- 16) sporządzać rysunek roboczy zaprojektowanego wyrobu;
- 17) odtwarzać projekt plastyczny podanego gotowego płaskiego wyrobu włókienniczego;
- 18) charakteryzować poszczególne etapy procesu wykonania płaskiego wyrobu włókienniczego: szkic, projekt, faktura, surowiec, technika wytwarzania;
- 19) opracowywać sposoby zdobienia płaskich wyrobów włókienniczych technikami aplikacji, haftu;

- 20) uwzględniać przy projektowaniu wyrobów włókienniczych elementy kultury ludowej regionu;
- 21) oceniać walory użytkowe i estetyczne projektowanego płaskiego wyrobu włókienniczego;
- 22) korzystać z programów komputerowego wspomagania projektowania;
- 23) przechowywać dokumentację rysunkową;
- 24) organizować ekspozycje prac plastycznych i projektowych (konkursy, aukcje, wystawy);
- 25) korzystać z różnych źródeł informacji;
- 26) stosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) normalizacja w rysunku;
- 2) zasady wykonywania rysunku technicznego;
- 3) rzutowanie aksonometryczne i prostokątne;
- 4) perspektywa zbieżna;
- 5) przekroje rysunkowe;
- 6) wymiarowanie;
- 7) kompozycje przestrzenne i plastyczne;
- 8) układy liternicze symetryczne i asymetryczne;
- 9) rysunek odręczny oraz zasady kolorystyki i cieniowania;
- 10) zasadnicze sploty tkackie i dziewiarskie oraz ważniejsze pochodne splotów zasadniczych;
- 11) szkicowanie;
- 12) uproszczenia rysunkowe;
- 13) projektowanie.

BLOK: TECHNOLOGICZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) rozróżniać rodzaje liniowych i płaskich wyrobów włókienniczych;
- 2) opisywać budowę liniowych i płaskich wyrobów włókienniczych;

- 3) charakteryzować podstawowe cechy i właściwości liniowych i płaskich wyrobów włókienniczych;
- 4) określać przeznaczenie użytkowe płaskich wyrobów włókienniczych;
- 5) klasyfikować surowce włókiennicze;
- 6) omawiać sposoby otrzymywania surowców włókienniczych;
- 7) charakteryzować właściwości fizykochemiczne i użytkowe surowców włókienniczych;
- 8) opisywać sposoby przygotowania surowców włókienniczych do ich przetwarzania w gotowy płaski wyrób włókienniczy;
- 9) rozróżniać rodzaje nitek stosowanych w rękodzielnictwie włókienniczym;
- 10) barwić sposobem ręcznym nitki w różnych postaciach: motki, nawoje przewijarkowe, wątkowe;
- 11) określać znaczenie wody w przemyśle włókienniczym i środowisku naturalnym;
- 12) charakteryzować podstawowe technologie i techniki rękodzielniczego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 13) opracowywać projekt technologiczny płaskiego wyrobu włókienniczego wykonanego sposobem rękodzielniczym;
- 14) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 15) stosować instrukcje obsługi maszyn i urządzeń;
- 16) stosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- 17) wykonywać nawoje przewijarkowe, osnowowe, wątkowe, przeznaczone do rękodzielniczego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 18) oceniać organoleptycznie jakość nawojów nitek, rozpoznawać błędy w nitkach;
- 19) przygotowywać maszyny, urządzenia i narzędzia do rękodzielniczego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 20) wykonywać płaskie wyroby włókiennicze (tkackie, dziewiarskie, koronkarskie) sposobem rękodzielniczym;
- 21) kontrolować przebieg procesu wytwarzania wyrobu i likwidować powstałe błędy;
- 22) stosować mechaniczną i chemiczną obróbkę rękodzielniczych płaskich wyrobów włókienniczych;
- 23) przechowywać surowce, półprodukty i gotowe rękodzielnicze wyroby włókiennicze;

- 24) rozliczać zużycie surowców do wykonania określonego rękodzielniczego wyrobu włókienniczego;
- 25) posługiwać się nazwami handlowymi płaskich i liniowych wyrobów włókienniczych;
- 26) czyścić i konserwować maszyny, narzędzia, urządzenia stosowane do wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych sposobem rękodzielniczym;
- 27) korzystać z technik komputerowych w pracy zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) klasyfikacja, budowa i właściwości liniowych i płaskich wyrobów włókienniczych;
- 2) klasyfikacja i charakterystyka surowców włókienniczych;
- 3) procesy przygotowawcze nitek do wytwarzania wyrobów włókienniczych sposobem rękodzielniczym;
- 4) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 5) technologie wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych sposobem rękodzielniczym;
- 6) budowa, działanie i obsługa maszyn i urządzeń stosowanych do rękodzielniczego wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych;
- 7) środki pomocnicze stosowane w włókiennictwie;
- 8) mechaniczna i chemiczna obróbka rękodzielniczych, płaskich wyrobów włókienniczych;
- 9) renowacja i konserwacja rękodzielniczych wyrobów włókienniczych;
- 10) gospodarka odpadami włókienniczymi;
- 11) magazynowanie surowców, półproduktów i gotowych rękodzielniczych płaskich wyrobów włókienniczych;
- 12) ochrona środowiska.

BLOK: EKONOMICZNO – PRAWNY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać podstawowe pojęcia ekonomiczne;
- 2) interpretować główne mechanizmy gospodarki rynkowej;
- 3) klasyfikować przedsiębiorców według formy prawnej;
- 4) charakteryzować warunki podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej;
- 5) charakteryzować źródła pozyskiwania kapitałów i finansowania działalności firmy;
- 6) wskazywać przyczyny oraz metody walki z inflacją;
- 7) wskazywać relację pomiędzy popytem, podażą a ceną;
- 8) obliczać wyniki finansowe prowadzonej działalności, przeprowadzać prostą kalkulację kosztów;
- 9) sporządzać kalkulacje cen na wyroby gotowe;
- 10) rozliczać się z urzędem skarbowym;
- 11) charakteryzować zasady prowadzenia marketingu i stosować w praktyce proste formy działań marketingowych;
- 12) charakteryzować metody badania rynku;
- 13) charakteryzować zasady prowadzenia negocjacji;
- 14) określać wpływ organizacji pracy na efekt działania;
- 15) wskazywać podstawy prawną uruchomienia i prowadzenia małego zakładu produkcyjnego;
- 16) sporządzać dokumenty związane z założeniem i prowadzeniem firmy;
- 17) stosować przepisy Kodeksu pracy, dotyczące praw i obowiązków pracownika i pracodawcy;
- 18) stosować aktywne metody poszukiwania pracy;
- 19) sporządzać list intencyjny (podanie) i życiorys (Curriculum Vitae);
- 20) składać ofertę pracy i przeprowadzać rozmowę kwalifikacyjną z pracodawcą;
- 21) realizować zasady skutecznego uczenia się, samokształcenia i doskonalenia umiejętności zawodowych.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) podstawowe pojęcia i kategorie ekonomiczne;
- 2) gospodarka rynkowa;
- 3) przedsiębiorca i jego pracownicy;
- 4) podejmowanie samodzielnie działalności gospodarczej;
- 5) organizacja i zarządzanie własną firmą;
- 6) podstawy rachunkowości;
- 7) marketingowe zarządzanie przedsiębiorstwem;
- 8) techniki negocjacyjne;
- 9) wybrane zagadnienia z prawa pracy;
- 10) poszukiwanie pracy.